

Paraules del President de la Generalitat amb motiu de l'aprovació del projecte de llei de l'Estatut de Catalunya

Parlament de Catalunya | 30/09/2005

Molt honorable senyor president, conseller primer, consellers, expresidents de la Generalitat i del Parlament, alcalde de Barcelona, diputades i diputats.

La diversitat de registres de les contribucions que acabem de sentir crec que és una prova de la dificultat del que hem fet, la dificultat que tenia el que hem fet. Però també del valor que té el que hem fet.

Em permetran que els digui que no m'estendré en agraïments, que no em puc estendre en agraïments. Crec que no és propi d'una terra que és nació, ofegar-se en les emocions. El que no faré és repetir agraïments, subscriure tots els que s'han dit. I no ho faré perquè seria impossible de ser just. Sí agrair al president del Parlament la qualitat extrema de la conducció dels debats, i dir-los que sense un conseller primer que hagués estat alerta tot aquest temps de la bona marxa i de la coherència del Govern, no hi hauria hagut la possibilitat de dur les coses fins aquí, les dues coses alhora: governar i debatre, decidir qui som i ser-ho.

Ens podem preguntar si la segona part del quadrienni ha de ser diferent, si serà diferent. Ha de ser diferent! Ha de ser diferent perquè la percepció que es té del que hem fet fins ara potser no està adequada a la realitat. Ha de ser diferent sobretot la percepció que es té del Govern. Un país en obres és allò que tenim. Un país en obres vol dir justament que ha fet alguna cosa més que debatre en el Parlament sobre si havíem de tenir una nova llei, una nova llei fonamental. Ahir van començar les obres de la carretera Palamós - Palafrugell. Només perquè d'alguna forma puguem resumir amb un bon exemple, perquè és una assignatura pendent de fa molt temps, que les coses han anat fent-se.

Però jo us voldria convidar a més a més de compatibilitzar aquestes dues coses que hem fet i que seguirem fent, m'agradaria convidar-vos a assajar una nova cultura política. Una nova cultura política que crec que hem encetat en aquest debat i amb el seu capteniment, el de tots. No es tracta d'inventar res. Es tracta de compaginar rigor i educació, bona educació democràtica. No està escrit que la política hagi de ser barroera. No ho és en aquest moment, i no ho serà en el futur. I no ho ha de ser, a més, perquè la gent pensa que quan extremem les nostres diferències més enllà de la bona educació, en el fons és fals.

La gent pot pensar i de vegades pensa, en el fons s'entenen. De manera que l'escàndol de la gent és doble: un el d'haver de suportar les nostres baralles, i dues la de pensar que darrera d'elles no hi ha una raó profunda, que les diferències són més estètiques i fingides que reals, que tots ells són iguals, que s'entenen.

Però deixin-me entrar en el cor del que els volia dir. Vull fer, si vostès m'ho permeten, un elogi, l'elogi del diàleg. I l'elogi de la bilateralitat amb Espanya, amb els pobles d'Espanya. El federalisme castellà parlava sempre de la "nación de naciones" que es Espanya. Ens moriríem d'ensopiment si no tinguéssim davant el repte de convèncer Espanya, de seduir-la com algú ha dit en aquests dies. I, mireu, no ens barallarem pels noms. És igual que en diguem federal, com que en diguem diversa, com que en diguem plural. Ens dedicarem als continguts.

Espanya pot ser, és federal, però no ho pot dir. No ho ha pogut dir en tot el segle XX, per mor del final del segle XIX. És a dir, Espanya sap que quan comença a alliberar els seus pobles perquè diguin el que vulguin acaba fàcilment en el cantonalisme. I saben per què? Perquè es la millor defensa de la veritat sagrada d'Espanya, d'aquesta unitat imposada que nosaltres no volem, en comptes de la lliure, que sí que proposem. Perquè aquests sectors saben fàcilment que la millor manera de combatre la nostra personalitat nacional i la pluralitat real d'Espanya, és oferir a tots i cada un dels pobles i poblets d'Espanya, també la seva llibertat i la seva autonomia.

El viva Cartagena. Ho sap Espanya, això. Però ha trigat un segle a entendre que per aquesta via, per la via de la multiplicació de les identitats el que s'estava intentant de fer és ofegar les diferències. I les diferències hi són.

La millor manera d'ofegar l'autonomia, el nacionalisme, el sentiment de pàtria de Catalunya ha estat moltes vegades, per part d'Espanya, el tractar de reconèixer que "cada uno se llame como quiera". El tractar de reconèixer que cada un té dret a fer el que vulgui. No! No és això el que Catalunya proposa avui, que cadascú es digui com vulgui. Volem precisió, volem rigor. Som en això noucentistes, en això hem de ser molt precisos.

El nostre concepte de solidaritat és distint del foralisme. Que quedi clar. En això també hem de ser precisos. Espanya diu als territoris forals: "Fes el que vulguis, haz lo que quieras." I això ve del segle XIX, també. Però és que ho reconeix la Constitució espanyola en una de les seves disposicions finals, quan diu que queden derogades no les lleis del franquisme, sinó que queden derogades les lleis de 1837 i 1876. Aquelles lleis liberals que havien rebaixat els furs bascos. Això, a Espanya no li preocupa. Aquests territoris forals, d'alguna forma, els considera més espanyols que cap altre. I bé, no ha servit perquè hem vist el que ha succeït en aquests territoris. Encara que, diguem-ho clar, el temps està madurant, i creuem els dits. Perquè aquest drama finalment s'acabi.

Mirin, en el nostre concepte d'equitat és "si tu t'ajudes, jo t'ajudo, i si no, no". Hi havia una proclamació dels nobles de la Corona d'Aragó, quan feien rei el rei, que li deien: "Nos, que cada uno valemos tanto como vos y todos juntos más que vos, vos fazemos rey, a condición de que respetéis nuestros

fueros y derechos, y si non, non", acabava. "Si tu t'ajudes, jo t'ajudo, i si no, no".

Catalunya, per altra banda, no és solament que tingui el dret de dir-ho i l'obligació de dir-ho. És que està vivint com estan vivint altres territoris europeus. Ho està vivint la República Federal Alemanya amb una situació d'esgotament del marge de maniobra que tenien per poder ser generosa justament amb nosaltres. Amb Espanya, durant vint anys ho ha estat, però ara no poden. I no poden perquè s'han ampliat a l'est i tenen les seves pròpies obligacions internes de solidaritat.

A Catalunya li passa una mica el mateix. Nosaltres hem arribat allà on podíem arribar. I nosaltres hem aconseguit que altres autonomies, més pobres en renda, probablement, estiguin més ben equipades que la nostra. Però ara el moment és el moment de dir-los: voleu sols, ja esteu en condicions de volar, per descomptat, de ser ajudats. Però voleu sols.

I Catalunya proposa. Catalunya no està imposant, Catalunya està proposant. Aquests dos anys passats -això no s'ha sabut, tampoc-, des de la nostra activíssima Delegació a Madrid hem fet molta feina, amb molt bons amics i molt bons aliats. Doncs bé, farem les Espanyes. Jo personalment en sóc - crec que en som tots- uns enamorats d'aquestes Espanyes. Tant, que les volem canviar, una mica. No ens n'inhibim. Les volem canviar una mica. És el gran repte, el gran repte econòmic i polític que tenim: canviar el marc en el qual estem. No solament parlar de nosaltres i ells. No, és que nosaltres som ells, també. I en la mesura que ho som, volem canviar una mica això a què pertanyem.

Mireu, el gran repte econòmic i polític -perquè és alhora econòmic i polític- de Catalunya és crear un espai econòmic i polític potent. I nuclear-lo. Avui hi ha una competència real entre territoris, real, econòmica i política. Nosaltres simplement volem ser un dels territoris nuclears d'Europa. Ara no estem parlant de lleis. No estic parlant de lleis, ni d'estatuts ni de constitucions. Estic dient que hi ha a Europa, en aquesta Europa que s'està obrint, i que ha eliminat les fronteres, una recomposició dels actors, del terreny de joc. I els actors han de recompondre les seves estratègies. Nosaltres, només amb Catalunya, no arribarem a ser la Catalunya que voldríem ser. Si anem sols, quan ens està permès anar més enllà de fronteres, perquè de fronteres no n'hi han, no faríem res.

És molt important això que es diu a la declaració del preàmbul, precisament, de la necessitat de crear un territori més ample, en el qual nosaltres puguem d'alguna forma assumir els nostres projectes, i realitzar-los.

Mireu, a última hora, i deixeu-me que estigui dient això un fidel exalcalde, hi ha una competència real que està finalment nucleada per grans ciutats. I això no és incompatible ni amb el nacionalisme, ni amb el sentiment de pàtria, ni amb el federalisme, per descomptat. Hi ha Madrid, hi ha Londres,

hi ha París, hi ha Frankfurt, hi ha Milà, que nucleen els territoris. I bé, doncs, Barcelona ha de nuclear un d'aquests territoris europeus importants. I pot fer-ho. Però per a això necessitem unes estratègies en el terreny de la inversió, de les infraestructures i per descomptat de l'ambició empresarial. Si no tinguéssim aquesta ambició i aquestes estratègies no arribaríem a ser, a Catalunya, el que podem arribar a ser.

La gent s'estima el seu país de maneres diferents. La distància és clau. Les grandàries també ho són. El país és més teu com més petit i, per tant, segurament més homogeni. I bé, Catalunya és una combinació única de grandària i de diversitat, d'intimitat i d'ambició. No és còmoda per als altres, és difícil de classificar. Ho sentim molt, ho sentim pels altres, però ens obliguem nosaltres mateixos a saber navegar en aquesta divisió inexistent per a altres. Perquè estem en aquesta situació, que és molt peculiar. Som més grans que molts que són regions, per entendre'ns, més grans i més específics. I segurament una mica menys que aquells que són estats. Doncs, molt bé, nosaltres estem creant una categoria. I l'hem de desenvolupar.

Alguns pensem que si el terme nació decau no valdrà la pena seguir. S'equivoquen. Ho pensen no per nominalisme o per principi sinó per un judici de fet. No es donarien les condicions, si això passés, perquè tota la resta d'allò que estem proposant s'entengui. I en això tenen raó. Aquesta presumpció seria certa. Però espero poder dir, i que el futur em doni raó, que s'equivoquen. Perquè s'acceptarà, perquè la nostra proposta s'acceptarà. Perquè els qui han de fer-ho i de dir-ho, ho direm i ho farem.

Mireu: la pau a Euskadi i l'Estatut de Catalunya són les proves de foc de l'Espanya d'avui. I les guanyarem. I el nostre poble ho celebrarà.

Volia acabar dient una referència als vents i als déus, però el president del primer partit de l'oposició -cap de l'oposició- i jo, hem arribat a una tal identitat de pensaments que se m'ha avançat. Deixin-me dir, doncs, només, com en el Viatge a Ítaca, em penso que era, "bon vent...", però amb barca nova.